

MARTYNA WALAS*

RECENZJA KSIĄŻKI KAMILI KWAŚNICKIEJ ODPOWIEDZIALNOŚĆ ADMINISTRACYJNA W PRAWIE OCHRONY ŚRODOWISKA

W 2011 roku Wydawnictwo Wolters Kluwer wydało monografię autorstwa Kamili Kwaśnickiej pt.: *Odpowiedzialność administracyjna w prawie ochrony środowiska*.

Książka liczy 273 strony i składa się z 6 rozdziałów poprzedzonych Wprowadzeniem, w którym Autorka pokrótce omawia genezę szkód w środowisku, przedmiot prawa ochrony środowiska oraz metody jego regulacji. Następnie Autorka uzasadnia wybór problematyki, jako podstawowy powód wskazując brak wcześniejszego większego zainteresowania tym zagadnieniem. Należy zaznaczyć, że przez ponad 20 lat jedyną monografią poświęconą tej tematyce była praca autorstwa Wojciecha Radeckiego – *Odpowiedzialność administracyjna w ochronie środowiska. Studium prawnoporównawcze* (Wrocław 1985). Z bardziej aktualnych publikacji dotyczących odpowiedzialności administracyjnej w prawie ochrony środowiska wspomnieć należy

* Mgr, Doktorantka w Katedrze Prawa Ochrony Środowiska WPiA UMK Toruń.

o opracowaniu Marka Górskiego *Odpowiedzialność administracyjnoprawna w ochronie środowiska. Odpowiedzialność za szkody w środowisku i inne instrumenty odpowiedzialności administracyjnej* (Warszawa 2008).

We Wprowadzeniu wskazano także podstawowe akty prawne z zakresu ochrony środowiska, w oparciu o które prowadzono analizę. Są to: dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 roku w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu¹, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska², a także akty transponujące dyrektywę do porządku krajowego polskiego – ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie³ oraz niemieckiego – ustawa z dnia 10 maja 2007 roku *Gesetz über die Vermeidung und Sanierung von Umweltschäden*⁴.

Celem, jaki stawia sobie Autorka, jest „zbadanie i przedstawienie konstrukcji odpowiedzialności administracyjnej w oparciu o regulacje zawarte we wskazanych wyżej aktach normatywnych oraz próba zbudowania autorskiej definicji odpowiedzialności administracyjnej”⁵. Wnikliwej analizie poddano także problematykę kar pieniężnych oraz opłat podwyższonych.

W kolejnych rozdziałach monografii Autorka prezentuje strukturę i charakter odpowiedzialności administracyjnej, można powiedzieć „rozkładając ją na czynniki pierwsze”. Każdy rozdział rozpoczyna się uwagami wstępnymi i podsumowany zostaje w uwagach końcowych, co sprawia, że konstrukcja całej monografii jest bardzo uporządkowana. W rozdziale pierwszym zawarto zagadnienia wprowadzające, rozstrzygające kwestie terminologiczne odnośnie odpowiedzialności prawnej oraz sankcji prawnej. Rozwinięciem tej części jest rozdział drugi,

¹ Dz. Urz. UE L 143 z 30.04.2004, s. 56, dalej cyt.: dyrektywa szkodowa.

² T.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm., dalej cyt.: Poś.

³ Dz. U. Nr 75, poz. 493 ze zm., dalej cyt.: ustawa szkodowa.

⁴ BGB1.I, s. 666 mit Änderungen, dalej cyt.: *Umweltschadengesetz*.

⁵ K. Kwaśnicka, *Odpowiedzialność administracyjna w prawie ochrony środowiska*, Warszawa 2011, s. 17.

w którym Autorka rozróżnia odpowiedzialność administracyjną oraz sankcję administracyjną. Autorka formułuje własną definicję odpowiedzialności administracyjnej. Przyjmuje, że jest nią „ponoszenie przez administrowanych przewidzianych prawem administracyjnym sankcji, wymierzanych w swoistej dla administracji procedurze, za zdarzenia, działania lub zaniechania podlegające ujemnej kwalifikacji normatywnej”⁶. Autorka nazywa ten rodzaj odpowiedzialności „sankcyjną odpowiedzialnością administracyjną”.

W rozdziałach od trzeciego do piątego Autorka poddaje analizie poszczególne elementy odpowiedzialności administracyjnej. W rozdziale trzecim przedstawiono zasady ponoszenia odpowiedzialności oraz okoliczności wyłączające i łagodzące odpowiedzialność administracyjną. Stronę przedmiotową oraz podmiotową odpowiedzialności administracyjnej omówiono w rozdziałach czwartym i piątym. W ostatnim rozdziale pracy Autorka przedstawia sankcje administracyjne przewidziane w ustawie Prawo ochrony środowiska. Omówiono tutaj administracyjne kary pieniężne, opłaty podwyższone, sankcyjne decyzje zobowiązujące i wstrzymujące oraz cofnięcie lub ograniczenie pozwolenia. Autorka rozstrzyga swoje wątpliwości odnośnie charakteru kar pieniężnych oraz opłat podwyższonych.

Rozdziały od trzeciego do piątego skonstruowano na podstawie konkretnego modelu. Najpierw Autorka przedstawia określoną kwestię w ustawie Prawo ochrony środowiska, następnie w dyrektywie szkodowej, a potem w ustawach ją transponujących w polskim oraz niemieckim porządku prawnym. Strukturę tę należy ocenić pozytywnie, gdyż sprawia, że publikacja jest bardzo przystępna dla czytelnika.

W Zakończeniu Autorka podsumowuje całość opracowania, odnosi się do postawionych problemów, formułuje istotne wnioski, co wskazuje na osiągnięcie celów, jakie stawia przed sobą we wstępie.

Co do wykorzystanej literatury stwierdzić należy, iż Autorka uwzględnia istotne dla podjętej tematyki publikacje krajowe oraz

⁶ K. Kwaśnicka, *Odpowiedzialność...*, s. 66.

obcojęzyczne (w tym przede wszystkim literatury niemieckiej). W monografii wykorzystano także liczne opracowania z zakresu prawa europejskiego, konstytucyjnego, cywilnego, karnego oraz nauki administracji. Autorka uwzględniła w opracowaniu także szereg dokumentów, takich jak na przykład stanowiska Komisji Europejskiej, opinie ekspertów czy też organizacji ekologicznych, a przede wszystkim dość bogate orzecznictwo sądów polskich oraz unijnego Trybunału Sprawiedliwości.

Z uwagi na to, że recenzowana monografia jest w dużej mierze pracą porównawczą, należy przyrzeć się metodom oraz technikom badawczym zastosowanym przez Autorkę. W opracowaniu zastosowano: metodę formalno-dogmatyczną (analizie poddano przepisy prawa w zakresie odpowiedzialności administracyjnej) oraz metodę funkcjonalną (analiza orzecznictwa sądów krajowych oraz orzecznictwa europejskiego)⁷. Autorka analizuje sposoby i efekty tłumaczenia oraz transpozycji dyrektywy szkodowej w polskim oraz niemieckim porządku prawnym. W porównaniu z niemieckimi wersjami zwraca uwagę na liczne błędy oraz uchybienia w tekstach polskich.

Wywody Autorki są jasne i precyzyjne, a główne tezy opracowania zostały przekonywująco uzasadnione.

Opracowanie K. Kwaśnickiej posiada niewątpliwy walor naukowy, ale także praktyczny. Jest to ciekawa i z pewnością przydatna pozycja dla prawników specjalizujących się w prawie ochrony środowiska. Monografia ta może być także wsparciem merytorycznym dla pracowników administracji publicznej, w tym organów ochrony środowiska.

Kontakt – e-mail:

martyna.walas@gmail.com

⁷ Na podstawie: R. Tokarczyk, *Komparatystyka prawnicza*, Zakamycze 2008, s. 76 – 77.

